

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce PhDr. Mareka Forgáča, PhD:

Integrálny model skúmania vhodnosti kandidátov do formácie pre kňazstvo.

Študijný odbor 2.1.13 katolícka teológia.

Oponentský písomný posudok habilitačnej práce som vypracoval v súlade s § 1 ods. 10 Vyhlášky č. 6/2005 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor.

Predložená habilitačná práca je monotematická práca, ktorá prináša nové vedecké poznatky v oblasti pastoračnej praxe skúmania vhodnosti kandidátov kňazstva pred ich prijatím do formácie i počas ich formácie.

1 Aktuálnosť zvolenej témy

Habilitačná práca PhDr. Mareka Forgáča, PhD., spĺňa požiadavky kladené vo vzdelávacích inštitúciách na práce, ktoré prezentujú vedecký prístup k danému problému, majú prispieť k jeho objasneniu a napomôcť na základe získaných poznatkov k lepšej informácii v tej-ktorej oblasti vedeckého poznania.

Konštatujem, že obsah práce je v súlade s témou, ktorú sa autor podujal spracovať a tým je v predloženej habilitačnej práci dosiahnutý stanovený cieľ.

Hneď na úvod chcem skonštatovať, že celá práca je veľmi aktuálna. Je časová z dôvodu aktuálnej situácie, v ktorej sa nachádza život Katolíckej cirkvi na svete i na Slovensku. Autor habilitačnej práce sa zaoberá dôležitou otázkou skúmania vhodnosti kandidátov kňazstva, ktorá – ako to sám naznačuje už v abstrakte, „v sebe integruje viaceré roviny ľudskej osobnosti“. Svoju prácu autor vložil do „priestoru“ cirkevných dokumentov, z ktorých, ako tvrdí autor, sa dnes, aj pre naliehavosť situácie (pohoršujúce a nedôstojné správanie kňazov v niektorých konkrétnych prípadoch a krajinách) je vypracovaná pomerne detailná normatíva, z ktorej v konkrétne i našich pomeroch na Slovensku autor odporúča používať interdisciplinárny model skúmania vhodnosti kandidátov kňazstva.

Skoro 25 rokov svojho kňazského života som prežil vo formácií budúcich kňazov (autor práce je jeden z nich). Aj z tohto pohľadu skúsenosti a prežitého vo formácií, radosti i starosti v nej rád konštatujem, že je dobre, že bola napísaná táto habilitačná práca, lebo je a ostane svedkom nášho života, zápasov, kvasenia i dozrievania, zápasu v krízach zlyhania svedkov, kňazov, ktorí boli povolani na odovzdávania viery. Práca je vynikajúca v podstatnom: hľadá základy, hľadá a prezentuje zákonitosti i náhodilosti procesu formácie ľudskej osobnosti, jej časového dozrievania. Práca prezentujúca tak adresátov formácie, ako aj miesta, spôsob, formu, prostriedky i nástroje v náboženskom priestore života Cirkvi, ale prikladá i neodmysliteľnú „sekulárnu“ zložku – zložky rôznych vplyvov od subjektívnych, cez objektívne, osobnostné i spoločenské. Komparácia v tejto časti práce, ktorá pochádza z detailného štúdia, poznania situácie a napokon vo veľkej miere i osobnej skúsenosti autora ako poradcu, je silnou stránkou autora práce.

Aktuálnosť i v našom slovenskom prostredí zvyšuje skutočnosť, že autor dôverne pozná tento fenomén, je „pionierom“ v tejto problematike. Preto ma neprekvapilo v práci, že autor na viacerých miestach priam faktograficky predstavuje problematiku modelu skúmania vhodnosti kandidátov do formácie pre kňazstvo (hlavne v 2. A 3. Kapitole) V celkovom pohľade chcem

pripomenúť dôležitú črtu autora, ktorá sa zračí v práci: nie je neláskavým kritikom, ani nekritickým v láske... nerobí advokáta problémom, ktoré poškodili život Cirkvi, je dôsledný v prezentácii (pozri Kapitola 3: 3.2 Kľúčové prediktory úspešnej formácie), ale ponecháva na úsudok čitateľa, na jeho „dozretie v pravde“ (pozri Kapitola 3: 3.3 Výzvy súčasnej doby), kde ponúka možnosť zorientovať sa v konkrétnej situácii.

Habilitačná práca zúročuje niekoľkoročnú pedagogickú činnosť autora ako prednášateľa na KU, TF v Košiciach. Počas svojej pedagogickej práce habilitant doteraz predstavil svoju vedeckú prácu už v niekoľkých publikovaných štúdiách, prednáškach, členstvom na projektoch a v odborných radách a komisiách k problematike svojho študijného odboru, ale hlavne v poradenskej službe. Toto je dôležitý a podstatný moment v práci autora a to je jeho osobný vklad, ktorý vložil do celej práce.

2 Splnenie sledovaného cieľa

Pri hodnotení štruktúry práce oceňujem ponajprv jej veľkú prehľadnosť a vyjadrovaciu schopnosť autora. Naratívnosť jeho prejavu „udržiava“ čitateľa, ktorý prácu číta. Zároveň poznamenávam, že táto vyjadrovacia schopnosť autora spĺňa požiadavky vedeckosti, lebo prezentuje vedecké bádanie, ponúka impulzy. Analýzy, komparácie i dedukcie autora v predmetnej problematike, ktorá je z oblasti praktickej teológie (pastorálna psychológia) i praktického života Cirkvi (výber vhodných kandidátov kňazstva) dotvárajú vedecký kolorit práce.

Pohľad na obsah práce presvedča o správne zvolenej metóde spracovania.

Vytýčená téma je postupne rozobraná a zdôvodnená v troch častiach.

V prvej kapitole sa autor venuje predstaveniu problému, kde načrtáva i praktické nástroje integrálneho modelu skúmania vhodnosti kandidátov do formácie.

V druhej kapitole autor prezentuje výsledky realizácie svojho výskumu.

V tretej časti autor interpretuje tieto výsledky a otvára priestor na diskusiu.

Práca je starostlivo vypracovaná. Som presvedčený, že veľmi pomôže všetkým, ktorí sú v Cirkvi povolani na službu formátorov a vychovávateľov v kňazských seminároch, ale rovnako každému čitateľovi, ktorý po nej siahne, pomôže mu vytvoriť si obraz o položení reálnej situácie predmetnej problematiky skúmania vhodnosti kandidátov do formácie a to nielen v teoretickej rovine, ale aj v praktických výsledkoch na základe prezentácie skutočného stavu tohto fenoménu.

Konštatujem, že autor práce dosiahol cieľ, ktorý si v práci vytýčil, ako to deklaroval v úvode: Cieľom tejto práce je definovať určitý model skúmania vhodnosti kandidátov na kňazstvo...(pozri str.7)

3. K zvoleným metódam spracovania

Pri hodnotení štruktúry práce konštatujem ponajprv jej prehľadnosť, vyjadrovaciu jednoznačnosť autora, terminologickú istotu. Pohľad na obsah práce presvedča o správne zvolenej metodológii. Vytýčená téma je postupne zdôvodnená, prezentuje výsledky výskumu autora a ponúka praktické podnety - impulzy.

Spôsob spracovania témy ukazuje zároveň na náročnosť práce.

Práca po formálnej stránke (správnosť štýlu, jazyka, jasnosť výpovede, schopnosť formulácie dôsledkov, analýz a záverov z nich) spĺňa všetky požiadavky, ktoré sa kladú na habilitačnú prácu. To isté je potrebné skonštatovať pri hodnotení bibliografického zápisu a rovnako pri spôsobe výberu a použitia bibliografických prameňov. Treba oceniť rozhladenosť autora po literatúre, hlavne cudzojazyčnej k danej problematike. Vyzdvihujem schopnosť autora vložiť celé svoje študijné úsilie a poznanie predmetnej problematiky do syntézy diela.

Prehľadnosť práce a argumentácia, s ktorou operuje pri analýzach, dedukciách a komparáciách sú toho najlepším dôkazom.

V práci som nenašiel väčší vecný, či formálny omyl.

4. K výsledkom habilitačnej práce, pričom uvediem, aké nové poznatky práca prináša (prínos vedy)

Autor práce veľmi presne hodnotí polozenie predmetnej problematiky skúmania vhodnosti kandidátov do formácie. Preukázal schopnosť na základe preštudovanej matérie jednoznačne formulovať závery svojich štúdií. Práve pre správne zvolenú metódu a spracovanie poznatkov práca splnila cieľ, ktorý sledovala a je prínosom.

Výsledok habilitačnej práce a prínos poznatkov zo štúdia uvedenej otázky je jednoznačný. Autor práce má schopnosť vedecky pracovať, hodnotiť získané. Závery jeho štúdií a poznanie tejto problematiky si určite zasluhujú pozornosť, a mne ostáva veriť, že sa tejto práci dostane pozornosti zo strany kompetentných (ordinári diecéz), ale aj Komisie pre klérus KBS, zodpovedným za skúmania vhodnosti kandidátov do formácie v seminároch, ale v širšom kontexte aj duchovných povolání.

Pre správne zvolenú metódu a spracovanie poznatkov, práca splnila svoj cieľ, ktorý sledovala a je **prínosom v interpretácii fenoménu problematiky skúmania vhodnosti kandidátov do formácie**. Autor vstúpil na veľmi náročnú pôdu: v slovenčine nemáme prácu takéhoto charakteru. Predkladaná práca je aktuálnou a časovo súčasnou: „Dnes, keď počujete jeho hlas, nezatvrdzujete svoje srdcia...“. Aj preto je táto práca veľmi potrebná a prichádza ako apel, aby sme sa s problematikou skúmania vhodnosti kandidátov do formácie, čo ona znamená pre konkrétny život Katolíckej cirkvi i na Slovensku, vážne zaoberali.

K práci nemám nejaké väčšie kritické pripomienky. Tie „menšie“ sa dotýkajú priestoru, ktorý sám autor dal v možnosti diskusie. Viem si predstaviť živú akademickú rozpravu k niektorým tvrdeniam v tretej časti práce, aplikácie konkrétnych foriem modelu skúmania vhodnosti kandidátov do formácie (pozri 3.1.3 *Prichádzame o dobrých kňazov kvôli psychologickým testom?*) Bol som neraz na stretnutiach zodpovedných za formáciu v kňazských seminároch v rokoch minulých jej svedkom, ale nikdy sa nestal prípad, o ktorom hovoria Skutky apoštolov, že „zhromaždenie sa rozčeslo...!“

Prácu navrhujem pred jej knižným vydaním podrobiť jazykovej odbornej korektúre. Je to vždy problém „zahľadnosti“ autora do svojho textu. Autora pre úpravu odkazujem na dielo Dušan Meško, Dušan Katuščák a kolektív: „Akademická príručka“, Vydavateľstvo Osveta, spol. s. r. o., Martin 2004.

Otázky:

1. Nakoľko je možné z problematiky 1.4.1.1 *Pozorovanie* (priestor aj neverbálnej komunikácie) preniesť poznanie do problematiky 1.4.1.2 *Svedectvo*. Sú to zároveň autonómne oblasti, majúce svoje metódy a formy, a zároveň doplňujúce sa...Mám konkrétne na pamäti posudok farára kandidáta seminára.
2. Čo sa dá „vyčítať“ z Vašej tabuľky č.4, str. 68. Aké odporúčania svojmu otcovi arcibiskupovi môžete dať.
3. Prečo je dnes potrebný, okrem integrálneho a dynamického prístupu, aj holistický prístup a ktoré iné vedné disciplíny ho napomáhajú?

5 Celkové hodnotenie

Habilitačná práca je pre všetko, čo je uvedené v hodnotení jednoznačným prínosom pre orientáciu v súčasnej problematike **skúmania vhodnosti kandidátov do formácie**.

Prácu odporúčam knižne publikovať.

Prácu možno považovať za podnetnú pre odbornú diskusiu, akým smerom sa má uberať prezentácia pohľadov na taký fenomén ako je **skúmanie vhodnosti kandidátov do formácie**. Je

úlohou hlavne zodpovedných hľadať čo najlepší model pre pochopenie veľkosti povolania človeka Bohom, ktorý dar, ako píše autor v závere (str.110) vedecké skúmanie vhodnosti kandidátov do formácie neumenšuje, ale je „adoráciou“ pred týmto darom a zodpovednosťou ktorá má sprevádzať všetky Božie diela. Autor k tomu dopomohol tým, že v práci využil bohaté osobné pastoračné skúsenosti, zhromaždil množstvo materiálu zo štúdia i praxe, zhodnotil ho a presne interpretoval.

Preto konštatujem, že uchádzač **spĺňa** kritéria na získanie titulu „docent“ podľa *Kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok získania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor na Katolíckej univerzite v Ružomberku, Teologickej fakulte v Košiciach*, schválených Vedeckou radou fakulty a **odporúčam** habilitačnej komisii aby autorovi habilitačnej práce **bolo** umožnené v habilitačnom konaní získať vedecko-pedagogický titul „**docent**“.

Záver

Odporúčam, aby PhDr. Marekovi Forgáčovi, PhD., v zmysle § 76 *Zákona č.131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*, a v súlade s *Vyhláškou č. 6/2005 Z.z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor*, po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v študijnom odbore 2.1.13 katolícka teológia, **bol** udelený vedecko-pedagogický titul „**docent**“ (v skratke „doc.“).

V Ružomberku, dňa 5. júna 2015

Prof. ThDr. Jozef Jarab, PhD.